Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia ja toimintaohjelma; väliarviointi

Luonnonsuojeluvalvoja Ilkka Heikkinen

Eduskunnan ympäristövaliokunta ja Suomen Biodiversiteettityöryhmä 11.9.2018

Luonnon monimuotoisuuden tavoitteet Suomessa vuoteen 2020 ja sen jälkeen

Strategialla ja toimintaohjelmalla on kansainvälinen tausta

- Luonnon biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (Convention on Biological Diversity (CBD)) SopS 78/1994, yksi ns. Rion sopimuksista vuodelta 1992
- Päätavoitteina biologisen monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö sekä geenivaroista saatavien hyötyjen tasapuolinen ja oikeudenmukainen jako.
- CBD:n 10. Osapuolikokous hyväksyi 2010 strategisen suunnitelman ns. Aichi tavoitteet 2010-2020 päämääränä luonnon monimuotoisuuden kadon pysäyttäminen 2020 mennessä.
- Toimeenpano kansallisten strategioiden ja toimintaohjelmien kautta
- 148 osapuolta eli 76% on päivittänyt Aichi -tavoitteiden mukaan
- EU:n biodiversiteettistrategia 2011.
- Suomen strategia, valtioneuvoston periaatepäätös 2012 ja toimintaohjelma 2013.
- Suomen strategia noudattaa varsin tarkoin Aichi –tavoitteita
- Toimintaohjelmassa 110 toimenpidettä, vastuuministeriöt ja aikataulut

Väliarvioinnin tulokset

- Useimpien keskeisten elinympäristöjen pinta-alan ja/tai laadun laskevaa kehitystä ei saada pysäytettyä ilman nykyisten toimenpiteiden voimistamista.
- Nykymenolla lajistosta merkittävän osan kannat pienenevät eikä uhanalaisten lajien osuus käänny laskuun.
- Positiivista kehitystä on nähtävissä elinympäristöjen ja lajien kohdalla, joiden suojeluun on panostettu, esimerkiksi merenrantaniityt ja saimaannorppa.
- Ilmaston lämpeneminen parantaa joidenkin lajien elinolosuhteita, mutta kokonaisuudessaan ilmastonmuutos on enemmän uhka kuin mahdollisuus Suomen luonnolle.
- Moni negatiivinen kehityskulku on hidastunut tai pysähtynyt, kuten luonnontilaisen suoalan väheneminen tai vesien rehevöityminen.
- Aiempi haitallinen kehitys on ollut osin voimakasta
- Suunnanmuutosta on vaikea saada aikaan muutoin kuin riittävän elinympäristöjen määrän ja laadun parantamisella, ennallistamisella ja hoidolla.

Biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen ministerityöryhmän linjaukset 1

Väliarvioinnin tulokset esiteltiin hallituksen Biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen ministerityöryhmälle kesällä 2016

Ministerityöryhmä:

Kannusti asianomaisia ministeriöitä

- **jatkamaan hyvää yhteistyötä kaikkien toimijatahojen ja sektoreiden kanssa** ja
- **tähdensi valtavirtaistamisen merkitystä strategisten tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä.**

Edellytti, että asianomaiset ministeriöt

- **jatkavat keskeneräisten toimenpiteiden toteutusta tehostetusti ja käynnistävät vielä aloittamattomat toimenpiteet**
- **pyrkivät rahoituspohjan laajentamiseen yhteistyöhankkeilla myös yksityissektorin kanssa ja**
- **tehostavat EU-rahoituksen hankkimista toimenpiteisiin**.

Selvitetään mahdollisuudet

- **METSO -toimintaohjelman lisärahoitukseen** vaalikauden aikana.

Edellytti että asianomaiset ministeriöt

- **ylläpitävät METSO -toimintaohjelman toimintavalmiuksia.**

Biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen ministerityöryhmän linjaukset 2

Ministerityöryhmä:

- Katsoi, että toimintaohjelman edellyttämä lisäresursointi ja olemassa oleva rahoitusvaje edellyttävät **tehostettua yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin välillä**.

- Kiinnitti erityistä huomiota luonnon monimuotoisuuden kadon keskeisiin haasteisiin;

Paineet:

- **luonnonympäristöjen häviämiseen ja pirstoutumiseen,**
- **lajien uhanalaistumiseen,**
- **haitallisten vieraslajien yleistymiseen,**
- **ilmastonmuutoksen haitallisiin luontovaikutuksiin,**
- **vesistöjen rehevöitymiseen ja tilan heikkenemiseen**

Toimintalinjat:

- **luonnon monimuotoisuuden turvaamisen valtavirtaistamiseen sekä**
- **yritysmaailman vapaaehtoiseen osallistumiseen Yritykset ja Biodiversiteetti -ohjelmaan,**
- **heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamiseen,**
- **luonnon huomioon ottavaan suunnitteluun ja**
- **luontoon perustuviin ratkaisuihin (Nature Based Solutions).**

Biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen ministerityöryhmän linjaukset 3

Ministerityöryhmä:

- Edellytti, että olemassa olevien selvitysten ja hankkeiden pohjalta **jatketaan kansallisen ekosysteemitilinpidon kehittämistä**, joka mahdollistaa nykyistä monipuolisemmat luonnonvarojen määrän, tilan ja riittävyyden tarkastelut, esimerkiksi biotalouden kestävyyden näkökulmasta.

- Edellytti, että **synergiaa ja kansainvälisten biodiversiteettisopimusten välillä** kehitetään edelleen ja pyritään karsimaan sopimusten toteutukseen liittyvää päällekkäistä raportointia.

- Edellytti, että asianomaiset ministeriöt **raportoivat toimintaohjelman toteuttamisesta viimeistään tammikuussa 2020.**